

SPIS TREŚCI

10. GROCH SIEWNY	2
10.1. Wiadomości ogólne	2
10.2. Uwagi metodyczne	2
Groch siewny. Odmiany badane. Rok zbioru 2025	3
Groch siewny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025	4
Groch siewny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025	4
Groch siewny. Plon ziarna odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025	5
Groch siewny. Plon ziarna odmian (dt/ha) . Lata zbioru 2023– 2025	6
Groch siewny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025	7
10.3. Charakterystyka odmian wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2025	7

10. Groch siewny

10.1. WIADOMOŚCI OGÓLNE

Jest jednym z najważniejszych gatunków bobowatych grubonasiennych. Nasiona grochu mogą być wykorzystane do bezpośredniej konsumpcji, jak i na paszę jako komponent białkowy. Niestety, zawierają najmniej białka ogólnego spośród wszystkich roślin bobowatych grubonasiennych, stąd zainteresowanie przemysłu paszowego nie jest duże i najczęściej są wykorzystywane bezpośrednio w gospodarstwach. Do uprawy grochu najlepsze są stanowiska cechujące się dużą zawartością związków organicznych, zasobnych w wapń i odczynie zbliżonym do obojętnego (pH 6,5– 7,2). Typowe odmiany konsumpcyjne wymagają lepszych stanowisk, preferują uprawę na glebach klasy bonitacyjnej I – IIIa, natomiast odmiany pastewne mają mniejsze wymagania, mogą być uprawiane na średnio zwięzłych glebach płowych i brunatnych, które zalicza się do klasy bonitacyjnej IVa i IVb. Groch nie lubi gleb zlewnych i zbitych, ale i także nadmiernie się przesuszających. Stanowisko powinno mieć uregulowane stosunki wodno-powietrzne i cechować się dobrą kulturą. Groch odgrywa również istotną rolę w płodozmianie jako roślina fitosanitarna, przerywająca częste następstwo zbóż po sobie. Rośliny grochu intensywnie rosną i dobrze zacieniają glebę, co sprzyja aktywności życia biologicznego gleby. Ponadto posiadają stosunkowo dobrze rozbudowany system korzeniowy, który przyczynia się do rozluźniania warstwy podornej. Groch jest cennym przedplonem dla gatunków ozimych m.in. rzepaku, jęczmienia i pszenicy, również dlatego, że wcześnie osiąga dojrzałość żniwną.

Odmiany grochu siewnego znajdujące się Krajowym rejestrze (KR) podzielone są na dwie grupy. Pierwszą grupę (ogólnoużytkową) stanowią odmiany wyłącznie wąsolistne, o średniowysokich roślinach, białych kwiatach i żółtych nasionach. Nasiona tych odmian przeznaczone są głównie na paszę, ale większość odmian nadaje się również na cele kulinarne. Przydatność kulinarna jest określana poprzez laboratoryjną analizę szybkości chłonięcia wody, wskazującej pośrednio o łatwości przygotowywania się nasion. Druga grupa obejmuje odmiany pastewne, które różnią się między sobą wysokością roślin, ulistnieniem, barwą kwiatach i nasion. Odmiany pastewne cechują się także nieco większą zawartością białka i włókna surowego w nasionach, w porównaniu do odmian ogólnoużytkowych.

Z roślin bobowatych grubonasiennych groch jest najbardziej konkurencyjny względem zachwaszczenia, stąd może być z powodzeniem uprawiany w rolnictwie ekologicznym. Również ze względu na stosowanie niewielkich dawek nawozów i środków ochrony roślin, mieszanki z grochem polecane są także do wykorzystania w rolnictwie zrównoważonym i ekologicznym.

W roku 2024 powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych była największa w ostatnim dziesięcioleciu i wyniosła blisko 6 tys. ha. W ostatnich latach najmniejsza powierzchnia plantacji nasiennych była w roku 2019 (zaledwie 2,2 tys. ha) i od tego roku nastąpił znaczący wzrost powierzchni reprodukcji nasion grochu.

W roku 2025 do Krajowego rejestru wpisano jedną nową odmianę ogólnoużytkową pochodzącą z hodowli zagranicznej – Massko.

10.2. UWAGI METODYCZNE

W roku 2025 ramach PDO w rejonie województwa zachodniopomorskiego założono dwa doświadczenia z grochem siewnym w następujących punktach: ZDOO Białogard, ZDOO Rarwino i SDOO Karżniczka (województwo pomorskie). Omawiane doświadczenia były prowadzone w trzech powtórzeniach. Doświadczenia przeprowadzono w różnych warunkach glebowo – klimatycznych.

Tabela 10.1.

Groch siewny. Odmiany badane. Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do krajowego rejestru	Zachowujący/pełnomocnik
	1	2	3
Odmiany ogólnoużytkowe			
1	Asgard	2023	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70
2	Astronaute	2017	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70
3	Batuta	2009	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan
4	Grot	2020	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
5	Jowisz	2023	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
6	Kazek	2020	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan
7	Massko	2025	Lemaire Deffontaines; 180, rue du Rossignol, FR - 59310 Auchy Lez Orchies
8	SM Market	2023	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
9	Twister	2024	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan
10	Ursus	2024	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
11	Autentic	CCA	RAGT Semences Polska sp. z o.o.; ul. M. Skłodowskiej- Curie 83A, 87-100 Toruń
12	Iconic	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70
13	Kameleon	CCA	KWS Lochow Polska sp. z o.o.; ul. Słowiańska 5, 57-150 Prusy
14	Kaplan	CCA	SCANDAGRA Polska Sp. z o.o.; ul. Dr. Alberta Schmidta 1, 86-031 Żołędowo
15	Orchestra	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70
16	Ostinato	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70
17	Symbios	CCA	Saaten-Union Polska sp. z o.o.; ul. Straszewska 70
Odmiany pastewne			
18	Hubal	2005	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan
19	Turnia	2011	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
20	Colin	2022	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan
21	Mefisto	2019	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR; Smolice 146, 63-740 Kobylin

Tabela 10.2.

Groch siewny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025.

Miejscowość	Białogard	Rarwino	Karżniczka
Powiat	Białogard	Kamieński	Słupski
1	2	3	4
Kompleks rolniczej przydatności gleby	Żytni bardzo dobry	Żytni dobry	Żytni bardzo dobry
Klasa bonitacyjna gleby	IV b	IV a	III a
Zasobność gleby w P ₂ O ₅ (mg/100g)	18,7 w	16 w	15,8 w
Zasobność gleby w K ₂ O (mg/100g)	14,1 śr	22,5 bw	21 bw
Zasobność gleby w MgO (mg/100g)	2,3 bn	4 śr	5,8 w
Ph gleby (w KCL)	5,3	5,9	5,6
Przedplon	Owies jary	Pszenica ozima	Pszenica ozima
Nawożenie mineralne (kg/ha)			
N (kg/ha)	-	8,1	24
P ₂ O ₅ (kg/ha)	20	20,7	60
K ₂ O (kg/ha)	40	21	90
Środki ochrony roślin (nazwa, dawka na ha)			
Zaprawa nasienna	Biofood S.C	Nitragina - groch	Nitraz
Herbicyd	Amstaf 800 EC- 3 l/ha Keppler 502,5 SL- 1,25 l/ha	Amstaf 800 EC- 1,5 l/ha Wing P 462,5 EC- 2 l/ha 2x Foresto 502,4 SL- 0,625 l/ha + Dash HC- 0,5 l/ha	Command 360 CS- 0,1 l/ha Boxer 800 EC- 2,5 l/ha Wing P 462,5 EC- 3 l/ha Buster 100 EC- 1,25 l/ha 2x Cyperkil Max 500 EC- 0,05 l/ha Mospilan 20 SP-0,2 kg/ha
Insektycyd	Mospilan 20 SP- 0,2 kg/ha	-	
Fungicyd	Makler Plus 250 SC- 0,8 l/ha	-	-

Tabela 10.3.

Groch siewny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025

Lp.	Wyszczególnienie		Białogard	Rarwino	Karżniczka
	1		2	3	4
1	Siew	data	28.03.2025	01.04.2025	27.03.2025
2	Kwitnienie – początek	data	09.06.2025	05.06.2025	12.06.2025
3	Kwitnienie – koniec	data	22.06.2025	23.06.2025	26.06.2025
4	Dojrzałość techniczna	data	23.07.2025	16.07.2025	01.08.2025
5	Zbiór	data	25.07.2025	21.07.2025	13.08.2025
6	Wysokość roślin	cm	75,0	78,6	83,9
7	Masa 1000 nasion	g	227,1	245,5	242,2
8	Plon nasion	dt/ha	42,2	36,6	38,4

Tabela 10.4.

Groch siewny. Plon nasion odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	Białogard	Rarwino	Karżniczka
	1	2	3	4
Wzorzec dt/ha		25,2	22,8	15,9
Odmiany ogólnoużytkowe				
1	Asgard	21,2	22,6	13,8
2	Astronaute	19,5	24,7	15,3
3	Batuta	20,5	27,6	16,1
4	Grot	26,0	18,3	14,3
5	Jowisz	22,2	22,3	17,1
6	Kazek	26,9	25,6	11,7
7	Massko	25,4	20,5	14,3
8	SM Market	26,8	23,1	16,0
9	Twister	24,7	21,8	16,4
10	Ursus	25,9	25,0	18,1
11	Autentic	23,7	22,3	15,6
12	Iconic	29,0	24,8	16,6
13	Kameleon	25,8	25,5	15,6
14	Kaplan	30,8	20,1	16,6
15	Orchestra	28,7	21,6	17,4
16	Ostinato	37,4	23,2	16,3
17	Symbios	28,2	22,4	20,2
Odmiany pastewne				
18	Hubal	45,0	38,4	32,2
19	Turnia	37,2	35,9	38,8
20	Colin	40,8	32,9	33,4
21	Mefisto	30,9	33,7	35,9

Tabela 10.5.

Groch siewny. Plon nasion odmian (dt/ha). Lata zbioru 2023 – 2025.

Lp.	Odmiana	2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
	1	2	3	4	5	6
Wzorzec w dt/ha		39,1	32,7	27,3	35,9	33,0
Odmiany ogólnoużytkowe						
1	Asgard	37,5	37,8	27,2	37,7	34,2
2	Astronaute	39,1	35,6	27,2	37,4	34,0
3	Batuta	39,1	29,5	30,1	34,3	32,9
4	Grot	42,9	32,3	26,0	37,6	33,7
5	Jowisz	34,5	32,4	24,8	33,5	30,6
6	Kazek	36,0	31,1	27,2	33,6	31,4
7	Massko	39,8	-	-	-	-
8	SM Market	42,2	35,6	26,4	38,9	34,7
9	Twister	38,1	30,2	-	34,2	-
10	Ursus	36,2	29,9	-	33,1	-
11	Autentic	44,2	35,9	-	40,1	-
12	Iconic	44,1	-	-	-	-
13	Kameleon	40,2	33,3	-	36,8	-
14	Kaplan	40,1	32,4	-	36,3	-
15	Orchestra	40,1	34,3	30,2	37,2	34,9
16	Ostinato	41,2	34,0	28,7	37,6	34,6
17	Symbios	39,7	38,8	-	39,3	-
Odmiany pastewne						
18	Hubal	38,6	31,3	27,5	35,0	32,5
19	Turnia	37,3	35,1	30,5	36,2	34,3
20	Colin	35,7	30,4	27,7	33,1	31,3
21	Mefisto	33,5	28,0	30,8	30,8	30,8
Liczba doświadczeń		3	3	3	6	9

Tabela 10.6.

Groch siewny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025

Lp.	Odmiana	Wyleganie przed Zbiorem (9°)		Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 nasion (g)		Askochytoza (9°)
		2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025
		1	2	3	4	5	6	7
Wzorzec w dt/ha		5	4	79,2	76,4	238,3	233,2	9
Odmiany ogólnoużytkowe								
1	Asgard	6	5	75,0	75,3	235,9	235,0	9
2	Astronaute	6	5	76,6	73,9	242,2	232,9	9
3	Batuta	6	4	78,9	75,6	246,8	237,6	9
4	Grot	4	4	76,1	74,0	257,8	247,4	9
5	Jowisz	4	4	72,3	75,1	245,9	234,1	9
6	Kazek	6	4	85,3	82,1	244,9	249,6	9
7	Massko	4	-	71,4	-	260,0	-	9
8	SM Market	4	4	80,8	77,6	238,3	230,5	9
9	Twister	6	-	96,0	-	221,6	-	9
10	Ursus	6	-	83,3	-	204,3	-	9
11	Autentic	5	-	79,4	-	257,3	-	9
12	Iconic	4	-	77,8	-	244,3	-	9
13	Kameleon	6	-	81,6	-	249,7	-	9
14	Kaplan	5	-	71,7	-	201,5	-	9
15	Orchestra	6	4	79,4	76,8	264,0	248,2	9
16	Ostinato	5	4	81,2	79,4	231,0	226,5	9
17	Symbios	6	-	82,1	-	244,2	-	9
Odmiany pastewne								
18	Hubal	4	4	68,2	77,1	241,9	237,1	9
19	Turnia	6	5	74,0	73,3	215,7	206,0	9
20	Colin	5	4	81,9	78,3	224,5	208,5	9
21	Mefisto	6	5	89,4	85,8	231,6	232,0	9
Liczba doświadczeń		3	9	3	9	3	9	3

- oceny w skali 9° (1° – ocena najslabsza; 9° – ocena najlepsza)

10.3. CHARAKTERYSTYKA ODMIAN WPISANYCH DO KRAJOWEGO REJESTRU W ROKU 2025

Massko (d. LD14PP008)

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i do konsumpcji.

Plon nasion i plon białka bardzo duży. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody (tempo rozgotowywania nasion) dość duża.

Termin kwitnienia nieco krótszy od średniego, dojrzewania średni, okres kwitnienia nieco dłuższy od średniego. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny dość wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia i przed zbiorem średnia. Odporność na mączniaka rzekomego – dość duża, na fuzaryjne wędnięcie, mączniaka prawdziwego i zgorzelową plamistość – średnia.

Optymalna obsada roślin około 110 szt./m²